

nadaljnemu rovanju vladičinemu proti premembi ustave, poskrbeli so za to vladini pristaši. Starega vladiko so namreč napali, ga zaprli v neki stamostan; zdaj pa zahtevajo, da se nastavi nov vladika. — Knez Koburžan povrnil se je z Dunaja, kjer je zadnji čas bival, zopet v Sofijo, kjer so ga prav sijajno vzprejeli.

Srbija. — Boj mej radikalci in liberalci bije se še vedno. Izgredi se vedno ponavljajo. Prvi upajo pri volitvah v skupščino dobiti le 30 odstotkov vseh mandatov, drugi pa 60. — Ruski listi, mej temi posebno „Novosti“ se bridko pritožujejo o neznosnem in nepotrebnem bratskem boju v Srbiji. Stranke naj bi se sporazumele in delale skupno v blagor naroda in države.

Rumunija. — V Bukareštu zasnovala se je nova protivladna stranka, ki je začela izdajati list, v katerem naravnost piše proti vladi in kralju, ter priporoča republiko. Rumunska vlada menda ne dela tem agitacijam nobenih ovir.

Belgija. — V mestu Tournai prišli so na sled vojaški socialistični zavezi. V zavezi so bili trije podčastniki in kakih 50 vojakov prostakov. Pri preiskavi zavezniki niso tajili svoje krivde, temveč so se še celo ponašali s tem, da so ustanovili tako zavezo rekoč, da vojaška suknja ni znamenje zatajevanja političnega in socialističnega mnenja. Kot vojaki torej, ki bi morali biti navdušeni za kralja in državo, so v svoji socialistični zavezi sledili ravno nasprotnim namenom. — Ta dogodek je pomenljiv v toliko, ker se je ž njim pokazalo, da se na Belgijskem za socializem že celo po vojašnicah dela propaganda.

Anglija. — Nasprotniki Gladstonejevi močno delujejo zoper homerulo. V Belfastu sešel se je shod 15.000 meščanov, na katerem se je proti predlogi homerule odločno protestovalo. Homerula spoznala se je enoglasno kot škodljiva za trgovino in industrijo in se je sklenilo, njeno vresničenje zaprečiti. — Na drugem shodu, ki je bil tudi v Belfastu proglasila se je homerula za izdajstvo. Navzoči so slovesno prisegli nikoli se ne podvreči dublinskemu parlamentu. Naposled sta se slovesno raztrgala homerula in podoba Gladstonejeva. — Vest, da bi se bil papež povoljno izrazil o homeruli, se ne potrjuje. Četudi se v vaticanskih krogih simpatizuje s homerulo, vendar papež z ozirom na položaj, — ker ima namreč homerula toliko nasprotnikov — ni izrazil proti nikomur svojega mnenja o homeruli.

Amerika. — Novoizvoljeni predsednik Zjedinjenih držav, Cleveland nastopil je svojo službo dne 4. marcija t. l.

Obrtnija.

Lim je vzrok!

Stara solidnost gine bolj in bolj — kupec in prodajalec tožita o tem in tudi pri lesnem obrtu se take prikazni pojavljajo vedno bolj pogostoma. Človek si kupi novo pohištvo, a v kratkem mu začno odletavati razni prilimani profili in okraski. Skoraj bi trebalo, da bi vsak dan hodil z limovo ponvo krog svoje oprave in krpal na desno in na levo. V svoji jezi gre kupec nad prodajalca in izdelovatelja ter mu predbaciva nesolidno delo. Žalibog, da ima čestokrat prav! A vendar je tudi dokaj slučajev, da je izdelovatelj zbral pri svojem delu vse moči in se pošteno trudil, napraviti kaj vestnega in solidnega, pa ves napor je bil zastonj; delo se ni obdržalo in če tudi je vzel suh les, vendar odpada kos za kosom. Tedaj pravi mizar, da je lim vzrok; fabrikacija lima se je vrgla tudi na nesolidno blago in preplavlja ž njim solidne de-

larnice. V tem ima mizar zopet prav, a le deloma, ker se nahajajo poleg nesolidnih tudi poštene izdelovalnice lima in dolžnost izvežbanega mizarja je, da lim pozna, da ve pravo blago kupiti in izbrati. Ko bi imel vsak lesni obrtnik potrebno znanje o lastnostih lima, njegovi uporabi in o njegovih preskušnjah, potem bi kmalu utihnile tožbe o slabem limu in izgovori zaradi njega bi kmalu ponehali. O preskušnjah lima imamo vže jako dobrih načinov in tu hočemo nekatere opisati svojim čitateljem.

Po starem pravilu poskušamo dobroto lima, ako ga v vodi raztopimo in ko je ležal 12 do 24 ur v vodi, z navadnim tehtanjem določimo, koliko je sprejel vase vode. Čim bolji je lim, tem več vode je sprejel vase. Ta metoda sicer ni povsem zanesljiva, a ker se jako lahko izvrši, jo je vendar priporočati. Pri tem poskusu tudi vidimo, če se lim uže v mrzli vodi raztopi. Za mizarja tak lim ni rabljiv, a vendar ga razne tvrdke priporočajo kot lim prve vrste. —

Pri namakanji lima je tudi treba opazovati, ako oddaje kaj svoje barve in vodo porujavi. Če postane voda rujava, je lim slab in treba ga je zavreči. Važneje še nego barva je opazovanje zdriza (Gallerte), ki nastane iz lima pri namakanji v vodi. Nekatere limove vrste vzemo vase 3 do 3½kratno težo vode a vkljub temu ostanejo posamični listi skupaj in tvorijo lep zdriz; druge se uže razidó, ko so se napile 2½kratne teže vode. Čim bolj je zdriz ohranjen, tem bolji je lim.

Še zanesljivejša je nastopna preskušnja: Namakaj 250 gramov lima 6 ur dolgo v 1½ litra vode in potem postavi lim z vso vodo na ogenj. Najbolje je, če ga kuhaš v vopeni kopelji, to je, ako posodo z limom postaviš v drugo posodo z vodo, tako, da se plamen neposredno ne dotika limove posode, temveč da jo greje le vreča voda. V tej kopelji kuhaj lim toliko časa, da se mu dokaj vode izpuhti. Še le ko tehta lim kacic 900 gramov, ga odstavi in pripravi za poskus.

Poskus se izvrši tako, da najprej prežagamo dva različna lesova, ki sta dolga 50 centimetrov in imata po 5 centimetrov v kvadratu, v dva konca, ki sta torej po 25 centimetrov dolga. Prežagane končne ploskve se potem zlimajo in 3 dni na kakem suhem kraju suše. Na to se obložita konca z utežmi; najprvo naložimo 25 kilogramov, potem pa pridevamo po 5 in 5 kilogramov.

Dober lim mora nositi pri tem poskusu vsaj 75 kilogramov.

Vzeti je treba seveda le suh les in vsako obteženje mora poprej nekaj časa vplivati, predno naložimo novo težo. Zato zadošča jedna minuta. Vsako minuto torej pridenemo 5 kilogramov.

Obrtnijske raznoterosti.

Obrtno-nadaljevalne šole na Dunaji. Na Dunaji je je 70 obrtno-nadaljevalnih šol z 234 razredi in ravno tolikim

številom učiteljev. V vsakem razredu je povprečno 60 rokodelskih učencev, vseh skupaj torej nad 14000. Letni troški za ta pouk znašajo 70.000 goldinarjev.

Kmetijstvo.

Nekaj o pridelovanju ovsa.

Potrebno je, da smo tudi ovsu pravični. Za mnoge kraje je velike važnosti. Seme se dobro proda in se zanj dobi denar, slama in pleve so pa dobra krma. Žal, da se z ovsom navadno slabo ravna. Seje se na najslabše nepognojene njive in to le pozno, kadar je že vse drugo posejano. Seje se navadno tja, kjer že kako drugo žito več ne raste.

Res je, da oves ne zahteva tako skrbnega obdelovanja in gnojenja kakor druge rastline. Raste na njivi, če tudi je že precej časa minolo, ko se je gnojila. Seje se za ječmenom, pšenico, režjo, sočivjem in okopovalnimi rastlinami, pa tudi več let zaporedoma. Največ ga pa vendar pridelaj, ako ga seješ na preorana deteljišča in travišča, za okopovalnimi rastlinami in lanom. Tudi je dobro, če se seje, kjer se je ravno iztrebil gozd ali pa posušil kak bajer. Skrb, ki jo obračaš na oves, ti jako dobro poplača.

Pred vsem je treba vedeti, da oves potrebuje precej vlažno zemljo. Zato naj se zanj izbere taka zemlja, ki je ohranila precej zimsko vlažnost. To se doseže s tem, da se že jeseni njiva globoko preorje. Pomladi naj se pa le malo zrahlja in oves vseje. Če se po setvi njiva povalja, mora se na to še prebranati, ker se tako zrahljana zemlja tako hitro ne posuši, kakor samo povaljana.

Globoko obdelovanje je potrebno za oves. Dobro je, če ga že seješ za takimi poljskimi pridelki, za katere se je zemlja globoko obdelala. Taka globoko obdelana zemlja ostane dlje vlažna. Ako je suho leto, dobiva oves vlago iz globočine, če je pa mokro, se pa v taki zemlji preobila vlaga odtaka v sosednje plasti. Z globokim obdelovanjem se pa uniči jako mnogo plevela. Plevel je pa ovsu nevaren sovražnik. Ker oves počasneje kali kakor ječmen, ga večkrat plevel kar preraste, tako da družega ne kaže, kakor oves s plevelom vred pokositi in poklasti živini. Posebno neprijeten plevelj so razne divje vrste ovsa. Seme teh vrst je le malo vredno ali na njivi jih pa težko spoznaš od pravega ovsa.

Kadar izbiraš oves za setev, izberi tacega, katerega hektoliter tehta najmanj 45 kil. Če tehta več, je seveda še boljši. Lažje vrste niso za seme. Tudi je dobro, če seješ oves, ki nima baš predebelih lušinj. Ovsa je jako veliko vrst in je tudi več barv, črn, rumen in bel. Navadno imamo le jari oves, na Francoskem imajo semtertja tudi ozimnega, kateri se pa vendar nikjer ni prav udomačil, ker jako rad pozebe.

Priporočajo se razne vrste, ali vendar skušnje uče, da je za vsak kraj tisti oves najboljši, ki se je v tistem kraju že udomačil. Ako vpelješ kako novo vrsto, ne moreš

pričakovati, da se ti že prvo leto posebno dobro obnese. Še le četrto leto, ko se popolnoma privadi podnebjju, bodeš imel popolen pridelek. Oves, ki ga dobiš iz južnejših krajev, navadno nekoliko poprej zori, nego naš domači. Sploh pa oves ne raste tako daleč v južnih in pa v severnih krajih kakor ječmen. V južnih krajih mu škoduje vročina, v severnih pa ne dozori.

Oves se seje navadno v marci ali v začetku aprila. Če je suha zemlja, ga moraš poprej sejati, nego če je vlažna. Če ga prezgodaj seješ, rad zmrzne in več ne ozeleni. Zaradi tega moraš oves bolj gosto sejati, ako ga seješ zgodaj. Sploh naj se oves nekoliko gosteje seje, kakor druga žita.

Oves zelo nejednako zori. Celo na jedni rastlini vsa zrna jednako zgodaj ne ozore. Najpozneje ozore zrna na konci latja, ki so najlepša in najdebelejša. Zaradi tega pa čakaj, da oves dobro dozori, ako bi tudi nekaj manj vrednih zrn imelo odleteti. Pri največ vrstah se pa tudi ni baš bati odpadanja zrn.

Omeniti moramo, da so za oves najboljša apnena tla. Skušnje uče, da krave nimajo grenkega mleka, ako se jim daje oves, ki je raste na apnenih tleh.

Kmetijske raznoterosti.

Razstava perutnine. Od 24—27 februarija je bila v Lipsiji razstava perutnine. Te razstave se je udeležilo 500 razstavljalcev. Razstavljena je bila perutnina najrazličnejših vrst, mej drugim tudi 1210 golobov.

Proti kletnim mrčesom. V kletih navadne stonoge in prešičke najlože preženeš, če v klet postaviš sveže brezove metle. Stonoge in prašički se radi poskrijejo po takih metljah. Sedaj ni treba družega kakor metlje večkrat otresti in mrčese pohoditi, ali pa metle pomoči v vročo vodo.

Kako se ohranijo čisti golobnjaki in kurnjaki? Najbolja stelja za golobnjake in kurnjake je pesek in zdrobljena šota. Šota vzame v se amonjak, popolnoma ohrani gnoju moč in dela čist in zdrav zrak. Pesek trdi gnoj, ovira prehiter razkroj in je pri dolgo zaprti perutnini potrebno sredstvo za prebavljenje. Tudi za tičnike se priporoča zmleta šota in pesek. Če se pesek in šota večkrat menjata, v sobi, v kateri so tiči, ne bode zopernega izparjenja in smradu.

Saje dober gnoj za rože (vrtnice). Deni v staro vrečo saj in jo obesi v z vodo napolnjeno kad in pusti tako dolgo, da je voda popolnoma črna. S to vodo zalivaj rože. Hitreje bodo rasle, dobile temnejše listje in veliko lepše cvetele.

Sir obvaruješ pred črvi, ako v hramu mej sir naložiš konopelj ali pa jelševega listja.

Sredstvo proti škodljivim metuljem. Mnogi metulji in drugi mrčesi zanesejo svoje jajčica v lubje raznih sadnih dreves. Iz jajčik se izležejo škodljive gosenice. Skušnja pa uči, da je duh klorovega apna jako zoperen metuljem. Zaradi tega se priporoča, da se naredi testo iz jednega funta klorovega apna in pol funta svinske masti. To se zavije v tulje in naveže okrog dreves. Zaradi neprijetnega duha nobena metuljna babica ne pride blizu, da bi na drevo znesla jajčica. Posebno je to treba storiti, ko se zima začena.

Dober drevesni vosek se napravi, če se vzame jeden funt rumenega voska, 2 funta burgundske smole, 1 funt terpentina, 1 funt ovčjega loja in 90 gramov svinske masti. Vse to se na ognju stopi. Manjše rane pri drevesih se lahko zamažejo s svinsko mastjo.